

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/37/2025
Identifikačné číslo spisu:	8720202914
Dátum vydania rozhodnutia:	21.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8720202914.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne S. S., rod. O.D., narodenej XX. Z. XXXX, H. - H. J. I., P. XXXX/XX M., zastúpenej JUDr. Milanom Szöllösym, advokátom, Košice, Mlynská 28, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Generali Česká pojišťovna, a. s., Česká republika, Praha 1, Nové Město, Spálená 75/16, IČO: 45272956, konajúcej prostredníctvom organizačnej zložky Generali Poistovňa, pobočka poisťovne z iného členského štátu, Bratislava - Karlova Ves, Lamačská cesta 3/A, IČO: 54228573, zastúpenej JUDr. Gabrielou Reichovou, advokátkou, Martin, Pavla Mudroňa 26, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 13C/20/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 04. júla 2024 sp. zn. 25Co/28/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná m á proti žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvého stupňa“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom zo 16. júna 2023 č. k. 13C/20/2020-212 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni bolestné 1.059 Eur s 5 % ročným úrokom z omeškania od 05. februára 2019 do zaplatenia, sťaženie spoločenského uplatnenia 9.366,70 Eura s 5 % ročným úrokom z omeškania od 09. septembra 2020 do zaplatenia a zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia 3.788,62 Eura, do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (prvá výroková veta). V prevyšujúcej časti žalobu zamietol (druhá výroková veta). Žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 70 % (tretia výroková veta).

1.1. Prvostupňový súd konštatoval, že žalobkyňa sa domáha náhrady škody na zdraví z titulu bolestného, sťaženia spoločenského uplatnenia a mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia, ktorú utrpela pri dopravnej nehode dňa 13. júna 2018. Právne vec posúdiac podľa § 420 ods. 1, § 427 ods. 1, § 441, § 444 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, § 5 ods. 1, 5, § 9 ods. 8, § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a

sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej aj len „ZoBaSSU“) v prvom rade ustálil existenciu pasívnej vecnej legitimácie žalovanej. Na základe vykonaného dokazovania ďalej ustálil, že za primerané je potrebné považovať zohľadnenie spoluúčasti v rozsahu 15 %, pretože okolnosť, že žalobkyňa v čase dopravnej nehody nebola pripútaná bezpečnostným pásom, mala vplyv na rozsah zranení, ktoré utrpela.

1.2. Uplatnený nárok na bolestné žalobkyňa preukazovala lekársym posudkom, ktorý vystavil dňa 14. decembra 2018 S.. Z. E., K.. Predložený lekársky posudok si žalovaná dala preskúmať svojmu zmluvnému lekárovi S.. N. S., ktorý sa stotožnil s bodovým hodnotením jednotlivých položiek, avšak namietal hodnotenie položky č. 104, a to z dôvodu, že ide o položku, kde bolo hodnotené podvrtnutie krčnej chrčtice, ale zároveň bolo osobitne priznané hodnotenie položkou 106b - zlomenina jedného priečneho výbežku krčnej chrčtice. Takýto postup je v rozpore s ust. § 9 ods. 8 zákona č. 437/2004 Z. z., a preto súd prvej inštalancie dospel k záveru, že nárok žalobkyne na bolestné mal byť hodnotený počtom bodov 555, čo pri hodnote 1 bodu vo výške 19,08 Eura predstavuje sumu 10.589,40 Eura, t. j. po zaokrúhlení sumu 10.590 Eur. Po zohľadnení spoluzavinenia v rozsahu 15 % a plnenia žalovanej vo výške 7.942,50 Eura, súd zaviazal žalovanú k zaplaceniu zvyšku bolestného v sume 1.059 Eur.

1.3. Z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia si žalobkyňa uplatňovala zaplatenie sumy 72.051,65 Eura. S poukazom na znalecké dôkazy vo veci súd prvej inštalancie dospel k záveru, že ak sa pri poranení hlavy vyskytnú rôzne poruchy, teda mozgové aj duševné, ktoré majú svoju príčinu v poranení hlavy, táto okolnosť môže byť hodnotená len raz, položkou č. 253, pričom výskyt viacerých porúch sa prejaví práve v bodovom hodnotení tejto položky. Ďalšou spornou otázkou v rámci posudzovania nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia bolo aj hodnotenie položky č. 305, ktorú použil v lekárskom posudku S.. Z. E., K.. V konaní bol vypracovaný znalecký posudok, v ktorom znalec jednoznačne konštatoval, že použitie položky č. 305 pokladá za nedôvodné vzhľadom na skutočnosť, že u poškodenej nedošlo k poškodeniu miechy a navyše, ochrnutie/paréza po úraze mozgu je zahrnuté už v bodovom ohodnotení pri položke č. 203 ako jeden z prejavov vážnej mozgovej poruchy. Závery znaleckého posudku neboli zo strany žalobkyne spochybnené žiadnym relevantným spôsobom. Hodnotenie položky č. 305 je potom v rozpore s § 9 ods. 8 ZoBaSSU. Podľa názoru súdu prvej inštalancie teda u žalobkyne mala byť náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia hodnotená iba položkou č. 253, pričom pri hodnotení tejto položky vychádzal zo znaleckého posudku. Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia je vo výške 1.100 bodov, pričom znalec odporučil zvýšenie tejto položky na dvojnásobok, teda 2.200 bodov, čo pri hodnote jedného bodu vo výške 20,26 Eura predstavuje sumu 44.572 Eur. Po zohľadnení spoluzavinenia v rozsahu 15 % a plnenia poskytnutého žalovanou vo výške 28.519,50 Eura súd prvej inštalancie priznal žalobkyni z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sumu 9.366,70 Eura.

1.4. Vo vzťahu k mimoriadnemu zvýšeniu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 ZoBaSSU súd prvej inštalancie konštatoval, že žalobkyňa poukazovala na rôzne športové a spoločenské aktivity, ktorým sa venovala pred úrazom, a ktoré ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, po úraze už nemôže vykonávať vôbec, alebo len so značnými obmedzeniami. V čase úrazu žalobkyňa mala 21 rokov, teda bola vo veku, keď sa pripravovala na budúce povolanie a z hľadiska trávenia svojho voľného času sa venovala rôznorodým aktivitách. Zo strany žalovanej neboli spochybnené skutkové tvrdenia týkajúce sa obmedzenia, alebo vylúčenia žalobkyne z rôznych aktivít, ktorým sa venovala a tieto tvrdenia boli objektívne preukázané aj predloženými lekársymi správami a svedeckými výpovedami. S prihliadnutím na vykonané dokazovanie súd prvej inštalancie dospel k záveru, že u žalobkyne vzhľadom na jej vek v čase úrazu a trvalé následky, ktoré sa u nej prejavili, ide o prípad hodný osobitného zreteľa, ktorý odôvodňuje zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 cit. zákona. S prihliadnutím na okolnosti prípadu súd prvej inštalancie považoval za primerané zvýšiť odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia o 10 %. Keďže náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia bola u žalobkyne stanovená na sumu 44.572 Eur, mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia o 10 % predstavuje sumu 4.457,20 Eura a po zohľadnení spoluzavinenia v rozsahu 15 %, čo predstavuje sumu 668,58 Eura, súd prvej inštalancie priznal žalobkyni mimoriadne zvýšenie vo výške 3.788,62 Eura.

1.5. Súd prvej inštancie priznal žalobkyni i úrok z omeškania pri nároku na bolestné od 5. februára 2019 a pri nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia od 09. septembra 2020, teda v oboch prípadoch odo dňa nasledujúceho po skončení šetrenia poisťnej udalosti žalovanou.

1.6. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj len „odvolací súd“) rozsudkom zo 04. júla 2024 sp. zn. 25Co/28/2023 rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a II. potvrdil a vo výroku III. o trovách konania ho zmenil tak, že žalobkyni priznal nárok na plnú náhradu trov konania (prvá výroková veta). O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania (druhá výroková veta).

2.1. Odvolací súd podľa § 387 ods. 1, 2 CSP v plnom rozsahu poukázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie vo vzťahu k výrokom vo veci samej, s ktorými sa stotožnil. Následne sa vysporiadal s jednotlivými odvolacími dôvodmi sporových strán.

2.2. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalobkyne k výroku o bolestnom, mal za správnu úvahu súdu prvej inštancie, ktorý položku 104 už považoval za obsiahnutú v položke 106b. Súd prvej inštancie pritom nepostupoval svojvoľne, na základe vlastnej právnej úvahy, ale vychádzal z lekárskeho posudku S.. N. S.. Uvedený lekárske posudok je dôkazom v zmysle ust. § 206 CSP, ktorým žalovaný účinne poprel odlišné skutkové tvrdenia žalobkyne. Dodatočné tvrdenia žalobkyne, že podvrtnutie chrbtice má vplyv predovšetkým na jej mäkké štruktúry, a že zlomenina priečneho výbežku je poškodenie pevnej štruktúry chrbtice, sú subjektívnymi tvrdeniami žalobkyne, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, resp. sú v priamom rozpore s odborným posudkom S.. S. a zároveň ich žalobkyňa ako skutkové tvrdenia prvýkrát predložila až v odvolacom konaní. Žalovaná tak účinným spôsobom prostredníctvom prípustného dôkazu (odborného vyjadrenia) preukázala, že v prípade súčasného hodnotenia položky 104 a 106b ide z medicínskeho hľadiska o neprípustné hodnotenie zranení, z ktorých jedno (položka 104) je svojimi znakmi už zahrnuté v bodovom hodnotení druhého (položky 106b). Žalobkyňa tak neunesla dôkazné bremeno existencie nároku aj ohľadom položky 104 súběžne s položkou 106b.

2.3. K odvolacej námietke žalobkyne, týkajúcej sa hodnotenia položky č. 253 Prílohy č. 1 ZoBaSSU, odvolací súd uviedol, že sa stotožňuje s právnym posúdením veci súdom prvej inštancie. Znalec O.. S.. Š. N., K. v podanom znaleckom posudku č. 2/2022, ako aj v dodatočnom vyjadrení zo dňa 19. apríla 2023 výslovne uviedol, že v jeho znaleckom posudku pri hodnotení položky č. 253 boli zohľadnené neurologické a aj psychiatrické príznaky na základe posledného psychiatrického vyšetrenia zo dňa 17. júna 2009 od S.. U.. Tieto príznaky vznikli ako následok úrazu mozgu a v posudku ich znalec nazýva súhrne termínom organický psychosyndróm. Odvolací súd sa stotožnil s takto zisteným skutkovým stavom a znaleckým posudkom v tom smere, že u žalobkyne nedošlo k poškodeniu miechy, a preto použitie položky č. 305 je nedôvodné vzhľadom na skutočnosť, že ochrnutie (paréza), ktorá nastala po úraze mozgu je už zahrnutá v bodovom ohodnotení pri položke č. 253 ako jeden z prejavov vážnej mozgovej poruchy. Z uvedeného potom vyplýva, že hodnotenie položky č. 305 by bolo v rozpore s § 9 ods. 8 citovaného zákona. Tieto závery znaleckého dokazovania nariadeného súdom neboli spochybnené žiadnym relevantným spôsobom zo strany žalobkyne, ktorá nepredložila žiadne iné dôkazy, ktoré by podporovali jej odlišné skutkové tvrdenia. Pokiaľ ide o tvrdenie žalobkyne, že pri položke č. 305 zo žiadneho ustanovenia zákona, ani z jeho príloh nevyplýva, že by ju bolo možné hodnotiť len pri poškodení miechy, systematickým výkladom citovaného zákona a jeho Prílohy č. 1 v časti II. dospel k názoru, že táto príloha obsahuje sadzby bodového hodnotenia za sťaženie spoločenského uplatnenia po úrazoch, pričom jednotlivé poškodenia na zdraví klasifikuje do skupiny podľa poškodení za jednotlivé orgány (systémy ľudského tela). Hodnotenie položkami 300 až 309, v rámci nich aj položky č. 305, tak prichádza do úvahy v prípade poškodenia hrudníka, pľúc, srdca, pažeráka, chrbtice alebo miechy. Priamo z uvedeného systematického zaradenia položky č. 305 teda jednoznačne vyplýva, že táto položka je použiteľná v prípade, že ide o poškodenia, ktoré vznikli ako dôsledok poškodenia konkrétneho orgánu, či systému ľudského tela. V danom prípade by teda poškodenie muselo nastať ako dôsledok poškodenia

miechy, čo však nebol prípade žalobkyne, preto nie je na mieste ani hodnotenie položkou č. 305. Priamo v položke č. 253 - vážne duševné a mozgové poruchy (po úraze hlavy), ktorú znalec ustanovený súdom aj správne použil, sú zahrnuté všetky následky úrazu žalobkyne vo svojom sumáre. V danom prípade nie je možné argumentovať položkou týkajúcou sa ochrnutia v dôsledku poškodenia miechy, pretože o takéto poškodenie sa u žalobkyne nejedná.

2.4. Pokiaľ ide o odvolacie námietky oboch strán sporu vo vzťahu k zvýšeniu sťaženia spoločenského uplatnenia, tieto odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodné. Okolnosti preskúmaného prípadu nasvedčujú tomu, že v prípade žalobkyne boli dané okolnosti hodné osobitného zreteľa pre mimoriadne zvýšenie náhrady za SSU, pričom priznanie 10 % zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v posudzovanom prípade považoval odvolací súd za adekvátne, proporcionálne a primerané.

2.5. Ako dôvodnú vyhodnotil odvolací súd odvoláciu námietku žalobkyne týkajúcu sa trov konania. Keďže zásadu úspechu vo veci (§ 255 ods. 1 CSP) je potrebné uplatňovať aj na konanie, ktorých výška závisela od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu, podľa odvolacieho súdu nepostupoval súd prvej inštancie správne, keď o trovách konania rozhodol podľa výšky priznanej sumy. Preto v súlade s ust. § 388 CSP zmenil III. výrok napadnutého rozsudku tak, že priznal žalobkyni úplnú náhradu trov konania pred súdom I. inštancie.

2.6. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 255 ods. 2 CSP, keď ani jeden z odvolateľov nebol v odvolacom konaní v merite veci úspešný

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu čo do výroku I. v časti, v ktorej odvolací súd potvrdil zamietavý výrok rozsudku súdu prvej inštancie a čo do súvisiaceho výroku II. o trovách odvolacieho konania, podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolaiteľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnila poukazom na ust. § 420 písm. f) CSP a § 421 písm. a) CSP.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP žalobkyňa namietala, že rozsudok odvolacieho súdu nie je riadne odôvodnený, keď odvolací súd sa nevysporiadal s jej argumentáciou, týkajúcou sa položky 305 vo vzťahu k hodnoteniu jej sťaženia spoločenského uplatnenia. Poukázala predovšetkým na to, že náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia musí byť primeraná povahe všetkých následkov a ich predpokladanému vývoju v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti. Preto aj bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia musí byť zostavené tak, aby primerane vyjadrovalo a pokrývalo všetky následky a obmedzenia poškodeného a aby následne náhrada poskytovaná práve na základe tohto bodového hodnotenia bola primeraná všetkým následkom. V zmysle zásad pre hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 9 ods. 7 a 8 v spojení s § 10 ods. 8 ZoBaSSU sa každé poškodenie zdravia poškodeného hodnotí osobitne. Osobitne sa nehodnotí len poškodenie zdravia, ktoré je už svojimi znakmi obsiahnuté v položke iného poškodenia zdravia. Zákon tu pri zákaze osobitného hodnotenia viacerých poškodení zdravia vyžaduje, aby tieto mali spoločný znak, čiže prejav či črtu, ktoré sú už zahrnuté v hodnotení iného poškodenia zdravia. Nevyžaduje, aby mali spoločnú príčinu. Ak teda vezmeme prípad žalobkyne, nie je podstatné, či poruchy pamäte a zmeny osobnosti majú spoločnú príčinu s ochrnutím a parestéziami končatín (v danom prípade spoločnú príčinu v poranení mozgu). Podstatným je - s poukazom na znenie ustanovenia § 9 ods. 8 v spojení s § 10 ods. 8 ZoBaSSU-, či majú nejaký spoločný znak. Poruchy pamäte a zmeny osobnosti však s ochrnutím a parestéziami končatín žiaden spoločný znak, črtu či vonkajší prejav nemajú. Každé z týchto poškodení zdravia sa u žalobkyne prejavuje inak a smeruje k iným odlišným obmedzeniam žalobkyne. Preto ak má byť náhrada primeraná povahe a rozsahu všetkých následkov úrazu žalobkyne, tieto trvalé poškodenia zdravia musia byť hodnotené osobitne. Zo žiadneho ustanovenia ZoBaSSU, ani z jeho príloh nevyplyva, že položku 305 by bolo možné hodnotiť len pri poškodení miechy. Položka 305 má názov Poúrazová paraparéza a kvadruparéza, t. j. paraparéza či kvadruparéza, ktorá nastala následkom úrazu všeobecne. V názve položky nie je uvedené, že by mala byť hodnotená len po úraze miechy. Paréza u žalobkyne nastala jednoznačne v dôsledku úrazu, a preto nič nebránilo tomu, aby bola táto paréza u žalobkyne hodnotená práve touto položkou. Paréza či plégia je v medicíne používaná na označenie poruchy hybnosti končatín, pričom nie je rozhodujúce, akým mechanizmom toto postihnutie

vzniklo. Ďalším logickým argumentom bol zjavný logický rozpor vzhľadom na rozsah bodového hodnotenia, ktoré je možné udeliť za položky 253 a 305 až 309. Za položku 253 je možné podľa Prílohy č. 1 ZoBaSSU prideliť maximálne 1 560 bodov. Podľa znalca by malo toto hodnotenie pokrývať všetky následky, ktorých príčinou je poškodenie mozgu pri úraze. Ak by teda poškodená osoba trpela po úraze mozgu poúrazovou paraplégiou, mohlo by byť toto poškodenie hodnotené podľa tohto prístupu len počtom 1 560 bodov (maximálny počet bodov za položku 253). Ak by však príčinou tejto poúrazovej paraplégie bolo poškodenie miechy, bol by tento následok hodnotený až počtom 2 470 bodov. Teda rovnaký následok, paraplégia končatín, by bola hodnotená diametrálne odlišným počtom bodov, čo je v zjavnom rozpore so zásadou primeranosti náhrady, na ktorej je postavený ZoBaSSU. Už z tohto argumentu je zrejmé, že prístup, ktorý zvolil znalec pri hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia vo svojich dôsledkoch vedie k absurdným záverom a vzhľadom k tomu je nie odborne medicínsky, ale ani právne a racionálne neakceptovateľný. Odvolací súd sa žiadnym z týchto argumentov žalobkyne v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal a v podstate len mechanicky odkázal na podaný znalecký posudok.

3.2. Žalobkyňa ďalej namietala porušenie práva na spravodlivý proces svojvoľným hodnotením dôkazov a nevykonaním navrhnutých dôkazov. Žalobkyňa v odvolaní poukázala na to, že sťaženie spoločenského uplatnenia z hľadiska jej psychických porúch bolo hodnotené osobitne Lekárskym posudkom zo dňa 17. augusta 2019 S.. O. U.. Žalobkyňa bola toho názoru, že pokiaľ súd akceptuje bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia uvedené v znaleckom posudku, mal by do celkového počtu bodov započítať okrem bodového hodnotenia v znaleckom posudku aj bodové hodnotenie psychických porúch v rozsahu 1 200 bodov zvýšené na dvojnásobok na celkový počet 2 400 bodov (na tomto bodovom hodnotení psychických porúch sa zhodli S.. O. U., ktorá vystavila Lekársky posudok zo dňa 17. augusta 2019 a S.. N. H., ktorý posudzoval správnosť tohto lekárskeho posudku pre žalovaného, pričom sa tak stalo na pojednávaní 08. júna 2021). Aj keď v znaleckom posudku, rovnako ako v posúdení S.. O. U. a S.. N. H., bola hodnotená položka 253, uvedenou položkou sa v zmysle Prílohy č. 1 ZoBaSSU hodnotia dva druhy porúch, a to mozgové poruchy a duševné poruchy. Znalec z odboru neurológie hodnotil predovšetkým neurologické, teda mozgové poruchy, kým S.. O. U. a S.. N. H. hodnotili predovšetkým poruchy duševné. Preto bolo potrebné brať do úvahy a započítať tak hodnotenie mozgových porúch hodnotených položkou 253 v znaleckom posudku v počte 2 200 bodov, ako aj hodnotenie duševných porúch hodnotených v posúdení S.. O. U. a S.. N. H. počtom 2 400 bodov, teda celkový počet bodov za sťaženie spoločenského uplatnenia 4 600 bodov. Nakoľko by išlo o hodnotenie odlišných následkov a poškodení zdravia, nešlo by o duplicitné hodnotenie tých istých následkov a nedošlo by k rozporu s ustanovením § 9 ods. 8 ZoBaSSU. Odvolací súd sa stotožnil s postupom súdu prvej inštancie, ktorý zobral do úvahy výlučne bodové hodnotenie v znaleckom posudku (2 200 bodov), čím v podstate nepriznal žalobkyňi náhradu za poškodenie jej psychického zdravia. Závery súdu prvej inštancie, s ktorými sa stotožnil aj odvolací súd, majú pritom nielen právne ale aj logické nedostatky, ktoré tak robia jeho posúdenie nepreskúmateľným a zároveň nesprávnym. Súd prvej inštancie (aj na základe stanoviska znalca) tvrdil, že v bodovom hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia v znaleckom posudku (2 200 bodov) je už obsiahnuté aj hodnotenie psychických porúch žalobkyne. Znalec z odvetvia neurológie však nie je oprávnený posudzovať a ani hodnotiť psychické poruchy žalobkyne, čo vyplýva z prílohy č. 2 Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 228/2018 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch. Okrem toho S.. H. a S.. U. sa zhodli na hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia pod položkou 253 v celkovej výške 2 400 bodov, pričom zjavne ako psychiatri nehodnotili parézu končatín žalobkyne, jej dvojité videnie a tieto poruchy ako psychiatri ani nemali oprávnenie hodnotiť. Je preto nelogické, že títo znalci v odvetví psychiatrie, stanovili vyššie bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia (2 400 bodov) ako znalec v konaní (2 200 bodov), pričom v tomto bodovom hodnotení rozhodne nie sú zahrnuté poruchy: paréza končatín a diplopia (teda bodové hodnotenie by po zohľadnení aj týchto porúch malo byť ešte vyššie). Na druhej strane znalec vo svojom bodovom hodnotení údajne zahrnul všetky aj mozgové aj duševné poruchy, pričom ako neurológ nemal oprávnenie posudzovať a hodnotiť duševné poruchy a jeho údajne všetky následky zahŕňajúce bodové hodnotenie je nižšie, ako bodové hodnotenie len duševných porúch psychiatriami, ktorí nehodnotili všetky poškodenia zdravia žalobkyne. Ide o zjavný logický rozpor a o zjavný nedostatok, ktorý potvrdzuje, že bodové

hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia, ktoré bral do úvahy súd prvej inštancie a následne aj odvolací súd, nepokrýva dostatočne všetky poškodenia zdravia a obmedzenia žalobkyne následkom úrazu. Žalobkyňa navrhovala v konaní vzhľadom na nevyriešenie podstatných otázok a logických rozporov v bodovom hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia doplniť znalecké dokazovanie kontrolným znaleckým posudkom, kde by znalci tak z odvetvia neurológie ako aj z odvetvia psychiatrie komplexne posúdili stav žalobkyne a spoločne určili primerané bodové hodnotenie tak neurologických či mozgových, ako aj duševných porúch. Súd však návrh na doplnenie dokazovania zamietol. Súd prvej inštancie, napriek tomu, že vyššie uvedené argumenty predostrela žalobkyňa už v konaní, na tieto v odôvodnení rozsudku žiadnym spôsobom nereagoval, čím nie je zrejmé, ako sa s týmito námietkami žalobkyne vysporiadal. Takýto postup potom odobril aj odvolací súd.

3.3. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka uviedla, že odvolací súd nárok na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia posúdil v rozpore s ustálenou praxou dovolacieho súdu, pričom konkrétne poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/209/2017 zo dňa 21. júna 2018. U žalobkyne odvolací súd v rozpore práve s touto judikátúrou odmietol prihliadnuť na tie stránky žalobkyne, ktoré boli u nej osobitné vzhľadom na jej spoločenské dovtedajšie pôsobenie (stupeň jeho angažovanosti v najrozmanitejších sférach spoločenského života), pričom aj v tomto prípade je s poukazom na uvedenú judikátúru dôvodné zvýšenie náhrady blížiac sa k hornému limitu. Žalobkyňa v konaní v procese dokazovania preukázala, že bola mimoriadne a nadpriemerne aktívnou osobou v širokom spektre činností, jednak v športových aktivitách (venovala sa tenisu, bedmintonu, plávaniu, atletike, lyžovaniu bežkovaniu, snowbordingu, skialpinizmu, vysokohorskej turistike, skalnému lezeniu a windsurfingu), v mimoštudijných aktivitách na vysokej škole (pôsobila v študentskej organizácii Best, organizovala študijné pobyty, vzdelávacie programy), v lektorských aktivitách (pôsobila ako lektorka v anglickej jazykovej škole), v spoločenských, kultúrnych či hudobných aktivitách (venovala sa tancu, organizovala mládežnícke stretnutia, detské tábory, viedla spevácky zbor, hrala na flaute a gitare), pričom najmä kvôli paréze končatín, dvojitému videniu a následkom ťažkého úrazu hlavy (bolí ju a točí sa jej hlava, má zvýšenú unaviteľnosť, má problémy s pamäťou a priestorovou orientáciou, nastali u nej zjavné povahové zmeny) nič z týchto skutočne širokých a bohatých aktivít nemôže vykonávať. S ťažkosťami síce dokončila vysokoškolské štúdium (po ročnom prerušení štúdia, s výdatnou pomocou svojich najbližších) avšak nie je schopná si nájsť zamestnanie adekvátne svojmu vzdelaniu. Rovnako prišla v jej prípade o skutočne mimoriadne bohatý, aktívny a rôznorodý spôsob života, ktorý si sama svojimi schopnosťami, šikovnosťou a nadpriemernou inteligenciou vybuodovala, to všetko v mimoriadne mladom veku 21 rokov. Pritom všetky nie málo závažné následky úrazu budú mať dôsledky aj v jej ďalšom živote, či už osobnom, pracovnom, partnerskom, rodinnom, spoločenskom, čo je nespochybniteľné. Vezmúc do úvahy všetky tieto okolnosti a zohľadniac skutočnosť, že náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia je náhradou jednorazovou, a preto má zohľadniť nielen terajšie obmedzenia ale sťaženie uplatnenia počas celého života žalobkyne, je zvýšenie náhrady o sumu 3.788,62 Eura neprimerané. Súd jej priznal v podstate minimálne zvýšenie náhrady o 10 % zo značne zredukovanej základnej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia určenej z podstatne redukovaného celkového počtu bodov, ktoré zjavne nevystihuje trvalé postihnutie žalobkyne a nezohľadňuje jej všetky trvalé poškodenia zdravia a ich závažnosť. Z uvedeného je zrejmé, že súdy nesprávne aplikovali zásadu primeranosti náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vyjadrenú v § 4 ods. 1 ZoBaSSU. Z uvedeného ustanovenia je pritom zrejmé, že primeranosť sa vzťahuje na samotnú náhradu. Primeraným nemá byť počet bodov, ani percento zvýšenia náhrady, ale predovšetkým samotná konečná peňažná suma náhrady, ktorú poškodený reálne dostane.

4. Žalovaná sa k dovolaniu žalobkyne písomne vyjadrila tak, že námietka žalobkyne o nedostatkoch odôvodnenia rozhodnutia súdu, a to dokonca v intenzite, ktorá by mala za následok porušenie jej práva na spravodlivý proces, nie je dôvodná. Žalobkyňa obdržala od súdov oboch inštancií odpoveď na otázku, prečo nepovažovali za dôvodné odškodnenie položkou č. 305 v jej prípade. Polemika žalobkyne k zákonom stanoveným bodovým sadzbám/rozpätiam pri rôznych spôsoboch poškodenia na zdraví a úvahy o správnosti takto nastavených sadzieb, je nad rámec zákona. Samotná skutočnosť, že odôvodnenie rozsudku nezodpovedá predstavám žalobkyne, nezakladá zmatečnosť či

nepreskúmateľnosť takéhoto rozhodnutia, ani žalobkyňou označený dovolací dôvod. Nižšie súdy sa riadne vysporiadali i s námietkami žalobkyne k nepriznaniu položky č. 253 súběžne podľa oboch posudkov. Podľa názoru žalovanej práve priznaním odškodnenia dvakrát podľa položky č. 253, a to raz v zmysle znaleckého posudku O.Q.. S.. Š. N., K. a následne aj v zmysle lekárskeho posudku S.. U., by došlo k duplicitnému odškodneniu tých istých poškodení, keďže ako jednoznačne uviedol O.Q.. S.. Š. N., K. v jeho hodnotení sú zahrnuté tak poškodenia súvislosti s mozgovými/neurologickými poruchami ako aj následky vo forme psychických ťažkostí žalobkyne. Žalobkyňou požadované bodové hodnotenie za položku č. 253 celkovým počtom bodov 4 600 (2 200 + 2 400), by presahovalo maximálnu možnú bodovú hodnotu hodnotenia touto položkou, uvedenú v sadzobníku. 3. Pokiaľ ide o námietku nevykonania ďalšieho dokazovania kontrolným znaleckým posudkom, už predtým bolo v konaní nariadené znalecké dokazovanie, ktorého účelom bolo práve odstrániť rozpory tvrdení sporových strán a takto súdom nariadené dokazovanie aj splnilo svoj účel. Napriek tomu, že ešte na pojednávaní dňa 10. januára 2023, ktoré sa uskutočnilo niekoľko mesiacov po doručení znaleckého posudku O.Q.. S.. Š. N., K. stranám sporu, bolo žalobkyni umožnené v dodatočnej súdom stanovenej lehote predložiť prípadné návrhy na doplnenie dokazovania, žalobkyňa žiadny takýto návrh (na doplnenie dokazovania kontrolným znaleckým posudkom) neučinila. Tento predložila až na ďalšom nariadenom pojednávaní vo veci dňa 17. mája 2023. Povinnosťou žalobkyne podľa § 153 CSP bolo pritom uplatniť prostriedky procesného útoku včas s ohľadom na hospodárnosť konania, t. j. v lehote stanovenej v tomto prípade a na tento účel súdom prvej inštancie. Súd prvej inštancie postupoval správne, keď ďalšie dokazovanie nevykonával. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nemôže byť založená na tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnych právnych záveroch, prípadne, že súd neodôvodnil rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne. Dôvodom, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f) CSP nie je ani nevykonanie navrhovaných dôkazov. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP uviedla, že už základné bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle § 4 ods. 1 zák. č. 437/2004 Z. z. je vyjadrením primeranej miery finančného odškodnenia trvalých následkov zranení poškodeného. Už v základnom bodovom hodnotení sa totiž zohľadňujú následky poškodení na zdraví a ich predpokladaný vývoj u poškodeného a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a spoločnosti. Mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia je však osobitným nárokom, ktoré je svojou povahou aj podmienkami vzniku odlišným od sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 4 odsek 1 cit. zákona, keď predpokladá existenciu ďalších, osobitných a svojou povahou výnimočných okolností. V prípade žalobkyne nie sú dané také osobitné okolnosti, ktoré by zakladali nárok na zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v rozsahu prevyšujúcom súdmi už priznanú náhradu. K žalobkyňou v dovolaní opisovanému rozsahu jej predúrazových aktivít žalovaná poukázala na výsledky vykonaného dokazovania v tomto smere, že bolo preukázané, že nie všetkým vymenovaným aktivitám sa žalobkyňa skutočne aj venovala v čase pred dopravnou nehodou. Žalovaná zastáva názor, že odvolací súd svoj záver o primeranej výške zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia náležite zdôvodnil, rešpektujúc aj zásadu proporcionality s ohľadom na všetky zistené podstatné okolnosti prípadu. Navrhla odvolanie žalobkyne odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP, časť vety pred bodkočiarkou) dospel k záveru, že dovolaniu nie je možné vyhovieť.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolatelka namietala dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

K dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP

8. Dovolatelka namietala existenciu vady zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle

ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov [porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03]. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. V súvislosti s námietkou dovolateľky o nesprávnom, resp. arbitrárnom hodnotení vykonaných dôkazov súdmi nižšieho stupňa dovolací súd uvádza, že dovolaním nie je v zásadne možné úspešne napadnúť hodnotenie dôkazov.

12. Dovolací súd je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd uvádza, že tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

13. V posudzovanom spore žalobkyňa namieta arbitrárne hodnotenie dôkazov súdmi nižšieho stupňa ohľadom bodového hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia vo vzťahu k psychickým poruchám, ktorými v dôsledku dopravnej nehody trpí, a to v tom smere, že okrem bodového hodnotenia podľa znaleckého posudku č. 2/2022 O.. S.. Š. N., K., požaduje aj bodové hodnotenie psychických porúch zvýšené na dvojnásobok (celkový počet 2 400 bodov) na základe Lekárskeho posudku zo dňa 17. augusta 2019 S.. O. U., predloženého žalobkyňou v konaní. Súdom ustanovený znalec z odvetvia neurológie O.. S.. Š. N., K., ktorý vypracoval znalecký posudok č. 2/2022 nebol oprávnený posudzovať psychické poruchy žalobkyne, tieto boli posúdené práve posudkom S.. O. U., odobrenom vyjadrením S.. H., ktorí zasa naopak nehodnotili neurologické problémy žalobkyne.

13.1. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza (rovnako ako

právna úprava Občianskeho súdneho poriadku účinná do 30. júna 2016) zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vychádzajúca z čl. 15 základných princípov CSP a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (porovnaj Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729). V prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov nejde o dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 237 OSP (viď R 42/1993), resp. § 420 písm. f) CSP. Porušením práva na spravodlivý proces nie je iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, než aké sú predstavy strany, resp. strán sporu.

13.2. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je zrejmé, že všetky žalobkyňou namietané listinné dôkazy vzal súd prvej inštancie do úvahy pri svojom rozhodovaní (body 9. až 11. rozsudku súdu prvej inštancie). Konštatoval, že žalobkyňa svoj nárok v tejto časti preukazovala lekáorskými posudkami, keď S.. Z. E., K., sťaženie spoločenského uplatnenia hodnotil podľa položky č. 253 - mozgové a duševné poruchy po ťažkom poranení hlavy počtom 1 000 bodov a podľa položky č. 305 poúrazová kvadruparéza s počtom bodov 520. Zároveň navrhol podľa § 10 ods. 4 zvýšenie bodového hodnotenia na dvojnásobok, teda celkové hodnotenie bolo v počte 3 040 bodov. Žalobkyňa ďalej predložila lekáarsky posudok S.. O. U., ktorá taktiež hodnotila položku č. 253, a to počtom bodov 1 400 so zvýšením na dvojnásobok, t. j. spolu vo výške 2 800 bodov. Žalovaný namietal takýto postup, keď jeden trvalý následok bol hodnotený dvakrát v dvoch rôznych lekáarských posudkoch a vychádzal pri poskytnutí plnenia z odborného vyjadrenia S.. N. S., ktorý hodnotil iba položku č. 253 počtom bodov 1.072,5 so zvýšením o 75 % na celkový počet bodov 1.876,875, pričom psychické poruchy boli konzultované aj s S.. N. H., psychiatrom. Na základe vykonaného dokazovania v súdnej veci (vrátane výsluchu S.. O. U. a S.. N. H.) súd prvej inštancie uzavrel: „Súd je toho názoru, že ak sa pri poranení hlavy vyskytnú rôzne poruchy, teda mozgové aj duševné, ktoré majú svoju príčinu v poranení hlavy, táto okolnosť môže byť hodnotená len raz položkou č. 253, pričom výskyt viacerých porúch sa prejaví práve v bodovom hodnotení tejto položky. Tomuto nasvedčujú aj závery znaleckého posudku č. 2/2022 vypracovaného znalcom doc. S.. Š. N., PhD., ktorý konštatoval, že na základe zdravotnej dokumentácie, ktorá je súčasťou spisu, možno u žalobkyne jednoznačne určiť, že sa u nej prejavuje organický psychosyndróm s prejavmi porúch pamäti, pozornosti, spomalenosťou a celkovou únavou a okrem toho aj dvojité videnie pri pohľade nadol, porucha rovnováhy postoja ľahkého stupňa a veľmi ľahké ochrnutie všetkých štyroch končatín (frustrná kvadruparéza) zvýraznených na koncových častiach končatín, viac na dolných končatinách s pocitmi ťpnutia všetkých končatín. Znalec hodnotil stupeň sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne ako stredne ťažký, pretože zvláda všetky denné pracovné a spoločenské aktivity, i keď s určitým obmedzením, ale nejde o ťažký stupeň s narušenou sebestačnosťou v aktivitách bežného denného života. Znalec už v znaleckom posudku a následne aj v písomnom vyjadrení z 19.4.2023 konštatoval, že pri hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia bral do úvahy všetky neurologické poúrazové príznaky vrátane duševných porúch, ktoré znalec nazýva súhrne termínom organický psychosyndróm. Súd sa nestotožnil s argumentáciou žalobkyne, že znalec nebol oprávnený hodnotiť duševné poruchy, keďže ide o znalca z odvetvia neurológie. V danom prípade znalecké dokazovanie bolo nariadené za účelom preskúmania sporných tvrdení strán sporu a na základe toho ustálenia a dôvodnosti hodnotenia jednotlivých položiek predložených lekáarských posudkov. Ak duševné poruchy súvisia s poranením hlavy a mozgu a sú hodnotené v rámci jednej položky, tak nemôžu túto položku hodnotiť dvaja znalci, ale hodnotenie musí vykonať jeden znalec s tým, že prípadné duševné poruchy hodnotí z predložených lekáarských správ vystavených psychiatrami. Aj samotný lekáarsky posudok, ktorým sa preukazuje nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia, nevydávajú viacerí lekári napriek tomu, že poškodený utrpel rôzne poranenia, ale iba posudzujúci lekár, ktorým je v zmysle § 2 ods. 3 písm. d/ Zák. č. 437/2004 Z. z. lekár, ktorý naposledy liečil poškodeného v súvislosti s poškodením na zdraví. Na základe uvedeného súd má za to, že znalec musel komplexne hodnotiť položku č. 253, pričom vychádzal z lekáarských správ týkajúcich sa psychologických a psychiatrických vyšetrení žalobkyne, ktoré nesporne v rámci spisového materiálu mal k dispozícii.“ (bod 31. rozsudku súdu prvej inštancie).

Na základe odvolania žalobkyne sa odvolací súd s úvahami súdu prvej inštancie stotožnil podľa § 387 ods. 2 CSP a k uvedenej argumentácii žalobkyne sa vyjadril v bodoch 44. a 45. napadnutého rozsudku: „K odvolacej námietke žalobkyne, pokiaľ ide o hodnotenie položky č. 253 Prílohy č. 1 ZoBaSSU, v tejto odvolacej námietke žalobkyňa nesúhlasila so záverom súdu prvej inštancie v tom, že položka 253 a položka 305 Prílohy č. 1 zákona sa hodnotia samostatne. K tomuto odvolací súd uvádza, že sa stotožnil s právnym posúdením veci súdom prvej inštancie, keďže v danej veci súd prvej inštancie poukázal v odôvodnení svojho rozsudku v bode 32 na vypracovaný znalecký posudok, ktorý jednoznačne skonštatoval, že použitie položky č. 305 pokladá za nedôvodné. Znalec O.. S.. Š. N., K. v podanom znaleckom posudku č. 2/2022, ako aj v dodatočnom vyjadrení zo dňa 19.04.2023 založenom na čl. 205 súdneho spisu výslovne uviedol, že v jeho znaleckom posudku pri hodnotení položky č. 253 boli zohľadnené neurologické a aj psychiatrické príznaky na základe posledného psychiatrického vyšetrenia zo dňa 17.06.2009 od S.. U.. Tieto príznaky vznikli ako následok úrazu mozgu a v posudku ich znalec nazýva súhrne termínom organický psychosyndróm. Odvolací súd sa stotožnil s takto zisteným skutkovým stavom a znaleckým posudkom v tom smere, že u žalobkyne nedošlo k poškodeniu miechy, a preto použitie položky č. 305 je nedôvodné vzhľadom na skutočnosť, že ochrnutie (paréza), ktorá nastala po úraze mozgu je už zahrnutá v bodovom ohodnotení pri položke č. 253 ako jeden z prejavov vážnej mozgovej poruchy. Z uvedeného potom vyplýva, že hodnotenie položky č. 305 by bolo v rozpore s § 9 ods. 8 citovaného zákona. Tieto závery znaleckého dokazovania nariadeného súdom neboli spochybnené žiadnym relevantným spôsobom zo strany žalobkyne, ktorá nepredložila žiadne iné dôkazy, ktoré by podporovali jej odlišné skutkové tvrdenia. Pokiaľ ide o tvrdenie žalobkyne, že pri položke č. 305 zo žiadneho ustanovenia zákona, ani z jeho príloh nevyplýva, že by ju bolo možné hodnotiť len pri poškodení miechy, k tomuto je potrebné uviesť, že systematickým výkladom citovaného zákona a jeho Prílohy č. 1 v časti II. táto príloha obsahuje sadzby bodového hodnotenia za sťaženie spoločenského uplatnenia po úrazoch, pričom jednotlivé poškodenia na zdraví klasifikuje do skupiny podľa poškodení za jednotlivé orgány (systémy ľudského tela). Hodnotenie položkami 300 až 309, v rámci nich aj položky č. 305, tak prichádza do úvahy v prípade poškodenia hrudníka, pľúc, srdca, pažeráka, chrbtice alebo miechy. Priamo z uvedeného systematického zaradenia položky č. 305 teda jednoznačne vyplýva, že táto položka je použiteľná v prípade, že ide o poškodenia, ktoré vznikli ako dôsledok poškodenia konkrétneho orgánu, či systému ľudského tela. V danom prípade by teda poškodenie muselo nastať ako dôsledok poškodenia miechy, čo však nebol prípad žalobkyne, preto nie je na mieste ani hodnotenie položkou č. 305. Priamo v položke č. 253 - vážne duševné a mozgové poruchy (po úraze hlavy), ktorú znalec ustanovený súdom aj správne použil, sú zahrnuté všetky následky úrazu žalobkyne vo svojom sumáre. Žalobkyňa utrpela ťažký úraz hlavy (mozgu), ktorý sa prejavil vo forme určitých konkrétnych trvalých následkov. Tieto sa podľa znalca v jej bežnom živote prejavujú v psychickej oblasti (strata pamäte, spomalenosť a pod.), ako aj z hľadiska neurologického (okrem iného aj kvadruparéza ľahkého stupňa). Nie je teda možné v danom prípade argumentovať položkou týkajúcou sa ochrnutia v dôsledku poškodenia miechy. O takéto závažné poškodenie sa v prejednávanom prípade u žalobkyne nejedná.“

13.3. Dovolací súd tak konštatuje, že z rozhodnutia odvolacieho súdu (rovnako aj súdu prvej inštancie) je zrejмый jeho myšlienkový postup pri hodnotení dôkazov, výsledkom ktorého bol určujúci skutkový záver o tom, že žalobkyňa pri dopravnej nehode utrpela ťažký úraz hlavy (mozgu), ktorý sa prejavil vo forme určitých konkrétnych trvalých následkov, ktoré sa v jej bežnom živote prejavujú v psychickej oblasti ako aj neurologickej oblasti, ktoré následky vo svojom sumáre sú obsiahnuté práve v položke č. 253, pod ktorú ich subsumoval znalec ustanovený v konaní súdom za účelom odstránenia rozporov v argumentácii strán sporu. Podľa názoru dovolacieho súdu spôsob, akým odvolací súd dospel k tomuto rozhodujúcemu skutkovému zisteniu, zodpovedá ustanoveniu § 191 CSP v spojení s ustanovením § 185 CSP. Úvahy, ktorými sa v rámci hodnotenia dôkazov riadil, sú v súlade so zásadami formálnej logiky, pričom výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť nimi zistené.

13.4. Dovolací súd poznamenáva, že ani nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov, osobitne znaleckého dokazovania, ktoré dovolateľka naznačuje v dovolaní (§ 124 ods. 1 CSP), nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Uvedenú dovoláciu námietku bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a

to preto, že hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v danom prípade súdu prvej inštancie, pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Preto nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval ústavný súd a nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

14. V súvislosti s uvedeným dovolateľka namietala i nevykonanie ňou navrhnutého dôkazu - kontrolného znaleckého posudku, v rámci ktorého by znalci z odvetvia neurológie aj psychiatrie komplexne posúdili jej zdravotný stav.

14.1. Dovolací súd pripomína, že dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorého si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa týka žaloba, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Strany sú povinné označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci. O tom, ktoré z navrhovaných dôkazov budú vykonané, prípadne akým spôsobom, rozhoduje výlučne súd, nie strany sporu (§ 185 ods. 1 CSP). Ak sa súd rozhodne, že určité dôkazy nevykoná (napr. preto, že sú podľa jeho názoru pre vec nevýznamné alebo nadbytočné) alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za vadu zmätočnosti (viď R 125/1999, R 6/2000).

14.2. Procesné oprávnenie navrhovať dôkazy žalobkyňa v danom spore aj využila, nebolo jej odňaté.

14.3. Pokiaľ sudy nižšej inštancie opierali svoje zistenia o vykonané dôkazy, ktoré ale nevyhodnotili podľa predstáv žalobkyne, nešlo o postup vylučujúci, či znemožňujúci žalobkyni realizáciu procesných práv priznaných jej CSP. Procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil.

14.4. Z ustálenej rozhodovacej praxe ústavného súdu vyplýva, že zásah do základného práva na súdnu ochranu, či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08).

14.5. Ako vyslovil Najvyšší súd SR v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/100/2018 a 5Cdo/202/2018 procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak rozhodnúť, ale neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené.

14.6. V rozhodovanej veci žalobkyňa v súvislosti s nárokom na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia predložila lekárske posudky vypracované S.. Z. E., K.. dňa 14. decembra 2018 a lekárske

posudok vypracovaný S.. O. U. dňa 17. augusta 2019. Žalovaná odkázala na posudok S.. N. S.. V súvislosti s nárokom na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia bolo vo veci vykonané aj znalecké dokazovanie súdom, keď výkonom znaleckého dokazovania súd poveril O.. Z.. Š. N., K., ktorý vo veci dňa 04. júla 2022 predložil súdu znalecký posudok č. 2/2022. Žalobkyni bol znalecký posudok súdom ustanoveného znalca doc. S.. Š. N., K. č. 2/2022 bol doručený dňa 28. júla 2022, pričom na pojednávaní súdu prvej inštancie dňa 17. mája 2023 navrhla, aby bol v konaní vypracovaný znalecký posudok znaleckou organizáciou, aby boli komplexne zhodnotené aj neurologické aj psychiatrické poškodenia zdravia žalobkyne.

14.7. Súd prvej inštancie v bode 32. rozsudku zdôraznil, že „zo strany žalobkyne závery znaleckého posudku neboli spochybnené žiadnym relevantným spôsobom. Žalobkyňa od počiatku poukazovala iba na predložený lekárske posudok a napriek obrane žalovaného nepredložila žiadne iné dôkazy, ktoré by podporovali jej tvrdenia. Na poslednom pojednávaní dňa 17. mája 2023 žalovaná navrhovala vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania znaleckou organizáciou, avšak tento návrh na vykonanie dokazovania súd nepovažoval za relevantný. V konaní už bolo nariadené znalecké dokazovanie práve na odstránenie rozporov v tvrdeniach strán a podľa názoru súdu znalecké dokazovanie splnilo svoj účel. Závery znaleckého posudku neboli relevantne spochybnené, preto možno konštatovať, že vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania by bolo aj v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Z týchto dôvodov súd návrh na vykonanie znaleckého dokazovania zamietol.“ Odvolací súd v bode 45. napadnutého rozsudku na základe odvolania žalobkyne rovnako uzavrel, že závery znaleckého dokazovania nariadeného súdom neboli zo strany žalobkyne spochybnené žiadnym relevantným spôsobom, keď žalobkyňa nepredložila žiadne iné dôkazy, ktoré by podporovali jej odlišné skutkové tvrdenia.

14.8. Dovolací súd na základe uvedeného konštatuje, že s návrhom dovolateľky na doplnenie dokazovania sa vysporiadal už súd prvej inštancie, keď nielenže návrh na doplnenie dokazovania zamietol, ale dôvod, pre ktorý tak urobil, v rozsudku odôvodnil. Súd prvej inštancie konkrétne poukázal na hospodárnosť konania, (ne)účelnosť vykonania navrhovaného dôkazu ako i na oneskorený dôkazný návrh žalobkyne. Popísanú vadu v dokazovaní namietala dovolateľka v podanom odvolaní, pričom odvolací súd sa k jej argumentu jasne a zrozumiteľne vyjadril. Pokiaľ v rozhodovanej veci súd prvej inštancie rozhodol, že určité dôkazy nevykoná, pričom svoje procesné rozhodnutie jasne a zrozumiteľne v konečnom rozhodnutí odôvodnil niektorým z relevantných argumentov nevyhovenia vykonania dôkazného návrhu strany a odvolací súd na základe odvolacej námietky strany sporu tento jeho postup preskúmal a zaujal k nemu stanovisko, nemožno nevykonanie tohto dôkazu považovať za vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

15. Vo vzťahu k námietke dovolateľky, týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia dovolací súd uvádza, že jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak ale ide o argument pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

15.1. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa

odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

15.2. Po preskúmaní obsahu spisu a dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania a nemožno ho považovať za neodôvodnené. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

15.3. Dovolací súd vzhľadom na obsah spisu vrátane rozhodnutia odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozhodnutím súdu prvej inštancie ako organickej (kompletizujúcej) jednoty, keďže prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), môže len konštatovať, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry, obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania a nemožno ho považovať za nedostatočne odôvodnené. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Z obsahu preskúmaného rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd v dôvodoch rozsudku uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení, a prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnil aj ďalšie dôvody, v rámci ktorých sa podrobne a vyčerpávajúco vysporiadal s jednotlivými odvolacími námietkami oboch strán sporu (body 42. až 68.).

15.4. Vo vzťahu k dovolaniu žalobkyne je namieste zdôrazniť, že osobitne vo vyššie citovaných bodoch 44. a 45. odôvodnenia rozsudku odvolací súd vysvetlil, na základe akých skutočností a právnych úvah dospel k záveru o tom, že položka č. 253 a položka č. 305 Prílohy č. 1 ZoBaSSU sa hodnotia samostatne, pričom v rozhodovanej veci je opodstatnené použitie len a výlučne položky č. 253 Prílohy č. 1 ZoBaSSU.

15.5. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva nedostatočnosť alebo nepresvedčivosť, ani absencia o skutkových a právnych záveroch, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil argumentáciu dovolateľky.

15.6. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Skutočnosť, že sa dovolateľ nestotožňuje s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu, rozsahom a výsledkom vykonaného dokazovania, nezakladá dôvodnosť podaného dovolania. Aj stabilná rozhodovacia prax ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom

účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok.

16. Vo vzťahu k dovolaniu žalobkyne podľa § 420 písm. f) CSP dovolací súd tak uzatvára, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že by v konaní nižších súdov došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces, alebo že by odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti spočívajúcu v nepreskúmateľnosti, či arbitrárnosti, extrémnom nesúlade skutkových záverov s vykonaným dokazovaním v zmysle § 420 písm. f) CSP. Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

K dovolaniu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

17. Dovolateľka v dovolaní taktiež argumentuje nesprávnym právnym posúdením veci nižšími súdmi.

18. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

19. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

20. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte len „právna otázka“).

21. Na to, aby mohol dovolací súd podrobiť dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, uvedeného pod písmenom a) až c) ustanovenia § 421 ods. 1 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v zákone (§ 431 až § 435 CSP).

22. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 421 ods. 1 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP).

23. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) alebo či ide o právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP), či právnu otázku, ktorá je rozhodovaná dovolacím súdom rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

24. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú dovolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky dovolacím súdom

odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

25. Dovolateľka videla odklon od ustálenej rozhodovacej praxe, prezentovanej rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/209/2017 zo dňa 21. júna 2018 v tom, že nižšie súdy nesprávne aplikovali zásadu primeranosti náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vyjadrenú v § 4 ods. 1 ZoBaSSU, keď odvolací súd v rozpore s touto judikatúrou odmietol prihladiť na tie stránky žalobkyne, ktoré boli u nej osobitné, vzhľadom na jej spoločenské dovtedajšie pôsobenie, pričom s poukazom na uvedenú judikatúru mala za dôvodné zvýšenie náhrady blížiac sa k hornému limitu.

25.1. V rozsudku sp. zn. 3Cdo/209/2017 zo dňa 21. júna 2018 najvyšší súd riešil právnu otázku „či ustanoveniu § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. zodpovedá interpretácia, v zmysle ktorej pre posúdenie dôvodnosti zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v prípade hodnom osobitného zreteľa je právne relevantné výlučne iba to, do akej miery sa poškodený pred poškodením jeho zdravia uplatnil v spoločenskej, športovej, kultúrnej, umeleckej, politickej alebo pracovnej sfére života, alebo interpretácia, pri ktorej podobne ako v prípade okolnosti (invalidite) uvádzanej priamo v zákone - je miera spoločenského angažovania sa poškodeného irelevantná.“ Najvyšší súd vychádzal z toho, že predmetné zákonné ustanovenie patrí k právnym normám s relatívne neurčitou (abstraktnou) hypotézou, to znamená k právnym normám, ktorých hypotéza nie je konkrétne stanovená právnym predpisom, ale závisí od úvahy súdu. Toto ustanovenie prenecháva súdu, aby v každom jednotlivom prípade sám vymedzil hypotézu právnej normy zo širokého, vopred neobmedzeného okruhu okolností, a aby sám podľa svojho uváženia posúdil, či ide o „prípád hodný osobitného zreteľa“ a - v prípade kladného záveru - rozhodol tiež o tom, aké zvýšenie tejto náhrady je v posudzovanom prípade primerané. Úvaha súdu v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. nie je celkom voľná, lebo právny predpis ju usmerňuje tým, že rámcovo stanovuje predpoklady pre vznik nároku na základnú výmeru odškodnenia a tiež hľadiská, ktoré treba mať na zreteli. Pokiaľ zákon stanovuje rozpätie prípustného zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia (až o 50 %), je nepochybné, že rozsah zvýšenia tejto náhrady musí byť diferencovaný. Diferenciácia rozsahu zvýšenia tejto náhrady musí vystihovať individuálne okolnosti každého prípadu. V reálnom živote sa vyskytujúce rozdiely v osobnosti človeka, v jeho individuálnych potrebách, životnom zameraní, v miere jeho angažovanosti v najrozmanitejších sférach života, ako aj odlišnosti v miere závažnosti poškodenia zdravia a intenzite obmedzenia poškodeného sa nevyhnutne musia prejaviť aj v diferencovanom prístupe k zvýšeniu tejto náhrady. Podľa najvyššieho súdu pri rozhodovaní o zvýšení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia súd zohľadňuje jednak tie stránky, ktoré sú spoločné pre život všetkých ľudí (možnosť vykonávať bežné životné úkony, postarať sa o svoju hygienu, stravovanie, obliekať sa, žiť prípadne rodinným životom, realizovať sa v partnerskom vzťahu, mať deti), jednak tie stránky, ktoré sú osobitné u každého jednotlivca zvlášť vzhľadom na jeho spoločenské dovtedajšie pôsobenie (stupeň jeho angažovanosti v najrozmanitejších sférach spoločenského života, za ktoré už doterajšia súdna prax považuje napríklad oblasť kultúry, športu, umenia, politiky, vedy). Jednotiacim hľadiskom pri určovaní adekvátneho zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia je, aby obe tieto stránky boli zohľadnené tak, že ich vzájomná jednota vyjadrí primeranosť priznanej náhrady vo vzťahu k povahe následkov poškodenia zdravia. V prípade niektorého poškodeného je v praxi opodstatnené klásť dôraz na prvú z uvedených stránok, v prípade iného poškodeného (naopak) na druhú spomenutú stránku; rozhodujúcou však zostáva ich jednota. Vo všeobecnosti treba pripustiť, že v niektorom individuálnom prípade pôjde o tak mimoriadne závažné poškodenie zdravia osoby spoločensky sa dosiaľ nijako osobitne neangažovanej (napríklad v prípade mimoriadne ťažkého poškodenia zdravia v detskom veku), ktoré - aj s prihladením na minimalizovanú predpokladanú budúcu kvalitu jej života - odôvodní priznanie zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia až v hornej hranici stanoveného limitu (§ 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z.). Takéto zvýšenie je aj podľa názoru dovolacieho súdu vyhradené prípadom straty životných príležitostí po celý zvyšok života, v ktorých je poškodený takmer vyradený zo života a kedy jeho predpoklady pre plnenie životných funkcií sú bežne alebo celkom zmarené. Dovolací súd v súvislosti s tým pripomína, že súčasná právna úprava za relevantnú okolnosť z hľadiska určenia výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia považuje aj vek poškodeného (na ktorý žalobca v danom prípade osobitne poukazuje). Zohľadnenie veku poškodeného predpokladá ustanovenie § 10 ods. 4 veta prvá zákona č.

437/2004 Z. z. To isté hľadisko treba mať bezpochyby na zreteli tiež pri úvahe o opodstatnenosti aplikácie § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. Invalidita - hľadisko priamo v tomto ustanovení uvádzané - skutočne nevyjadruje stupeň angažovania sa poškodeného v spoločnosti pred poškodením jeho zdravia. To však ešte samo o sebe neznamená, že aj ďalšie (v zákone síce výslovne neuvedené, avšak v praxi súdov považované za relevantné) hľadiská musia byť tiež bez vzťahu k tomu, aké bolo predchádzajúce uplatnenie poškodeného v spoločenskej sfére. Na druhej strane ale nemožno celkom vylúčiť prípad, v ktorom zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia blížiac sa až k hornému limitu (50 %) nebude v prevažnej miere odôvodnené individuálnymi (najmä medicínskymi) zisteniami týkajúcimi sa realizácie poškodeného v oblasti bežného života každého človeka (pri uspokojovaní jeho životných, biologických potrieb), ale skôr bude odôvodňované zisteniami súdu o osobitne vysokej (až mimoriadnej) miere predchádzajúceho uplatnenia sa poškodeného a jeho nasadenia v oblasti spoločenskej, kultúrnej, umeleckej, vedeckej alebo politickej. Zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. sa teda neobmedzuje len na prípady vysokej úrovne predchádzajúceho uplatnenia poškodeného v spoločnosti (v kultúrnej, umeleckej, športovej a podobnej sfére života), ale je opodstatnené aj v prípadoch ďalších, v ktorých to odôvodňujú individuálne okolnosti zistené vykonaným dokazovaním. V praxi všeobecných súdov ide o okolnosti najrozmanitejšej povahy, ktoré môžu, avšak nemusia odzrkadľovať mieru spoločenského angažovania sa poškodeného pred škodovou udalosťou.“

25.2. V preskúmvanej veci žalobkyňa je z obsahu spisu zrejmé, že v dôsledku dopravnej nehody utrpela vážne zranenia v 21. roku svojho života. V tom čase mala už skončený 2. ročník Technickej univerzity v Košiciach - Ekonomickej fakulty. Po nehode mala na jeden rok prerušené štúdium a v ďalšom školskom roku pokračovala v štúdiu v 3. ročníku. Vysokú školu riadne ukončila a pracuje ako účtovníčka. Žalobkyňa uviedla, že pred nehodou sa venovala viacerým športom, a to tancu, tenisu, bedmintonu, plávaniu, atletike a v zime aj lyžovaniu, bežkovaním, snowbordingu a skialpinizmu a v lete windsurfingu; v škole pôsobila v študentskej organizácii Best, ktorá sa zameriavala na organizovanie študijných pobytov, vzdelávacích programov, pôsobila aj ako lektorka v anglickej jazykovej škole a tiež u saleziánov, kde organizovala rôzne stretnutia, tábory a viedla tam aj spevácky zbor. Hrávala na flautu a gitare. V súčasnosti sa nevie zapojiť do žiadnej športovej činnosti, jej zdravotné problémy spočívajú najmä v tom, že jej trpnu dlane a chodidlá, má problémy s kĺbmi, točí sa jej hlava a vidí dvojmo a tiež má problémy s pamäťou a priestorovou orientáciou. Uvedené zdravotné problémy jej neumožňujú venovať sa činnostiam ako pred nehodou. Taktiež skonštatovala, že vzhľadom na zdravotné problémy je pre ňu problematické zvládať väčší rozsah štúdia. K obmedzeniam žalobkyne v bežnom živote boli v prvoinštančnom vypočutí aj svedkovia S. O., matka žalobkyne a S. N., ktorí potvrdili vyjadrenia žalobkyne.

25.3. Už súd prvej inštancie v bode 34. rozsudku zhodne s vyššie popísanými závermi najvyššieho súdu poukázal na to, že zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa neobmedzuje len na prípady vysokej úrovne predchádzajúce uplatnenia poškodeného v spoločnosti v kultúrnej, umeleckej, športovej a podobnej sfére života, ale je opodstatnené aj v prípadoch ďalších, v ktorých to odôvodňujú individuálne okolnosti zistené vykonaným dokazovaním, s tým, že súd vždy musí vyhodnotiť skutkové okolnosti daného prípadu a pri posudzovaní otázky, či ide o prípad hodný osobitného zreteľa a určovaní rozsahu odškodnenia súd musí dbať na to, aby jeho rozhodnutie bolo ako celok spravodlivé a rešpektovalo princíp proporcionality. Nemal za rozhodujúce, či žalobkyňa bola alebo nebola uznaná invalidnou. Zohľadnil tvrdenia žalobkyne, podporené aj výpoveďami svedkov, ďalej vek žalobkyne v čase úrazu, fakt, že sa v tom čase pripravovala na budúce povolanie a z hľadiska trávenia svojho voľného času sa venovala rôznorodým aktivitách (bod 35. rozsudku súdu prvej inštancie) a konštatoval, že nepochybne ide o prípad hodný osobitného zreteľa, ktorý odôvodňuje zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 ZoBaSSU. Pokiaľ ide o rozsah zvýšenia, mal za to, že v hornej polovici tohto rozpätia by mali byť odškodňované tie najzávažnejšie poškodenia zdravia, keď už poškodený ani nie je sebestačný a je odkázaný na pomoc inej osoby. Poukázal i na závery znalca, podľa ktorého u žalobkyne ide o stredne ťažký systém postihnutia, kde nie je narušená sebestačnosť v aktivitách bežného života, i keď tieto aktivity môže vykonávať len s určitým obmedzením. Súd nespochybnil, že žalobkyňa je vylúčená z viacerých, predovšetkým športových aktivít, ktorým sa bežne rekreačne venovala pred úrazom a určité obmedzenia pociťuje aj pri zabezpečovaní bežných denných

potrieb, ale je potrebné tiež vziať do úvahy, že žalobkyňa, i keď pri vyvinutí zvýšeného úsilia, úspešne dokončila vysokoškolské štúdium a zaradila sa do pracovného procesu. S prihliadnutím na tieto okolnosti súd prvej inštancie považoval za primerané zvýšiť odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia o 10 %.

25.4. Odvolací súd, stotožniac sa s uvedenými závermi súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 2 CSP, v napadnutom rozsudku citoval práve z dovolateľkou označeného rozhodnutia najvyššieho súdu a zdôraznil, že nijakým spôsobom neznižuje význam zranení, ktoré pri škodovej udalosti utrpela žalobkyňa. Súčasne ale mal za to, že je potrebné diferencovať celkom mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Poukázal na to, že maximálna možná miera tohto zvýšenia je 50 % a v takejto výške sa priznáva len v celkom výnimočných dôvodoch, napríklad u vekovo mladých poškodených, ktorí zostanú v stave ležiaceho pacienta v kóme a podobne. 25 % zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia je priznávané pri mimoriadnych škodových udalostiach a takom sťažení spoločenského uplatnenia, ktoré sa bude napríklad u mladých poškodených uplatňovať po mnoho nasledujúcich rokoch ich produktívneho života. Prihliadnuc na to, že škodová udalosť u žalobkyne nastala v mladom veku a následky poškodenia zdravia bude si niesť po celý produktívny vek, avšak s tým, že je potrebné ponechať v rámci zákonného limitu ešte rozpätie pre možnosť zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia u náročnejších poškodení zdravia s trvalými následkami zranení, zhodne s názorom súdu prvej inštancie považoval odvolací súd priznanie 10 % zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v posudzovanom prípade za adekvátne (bod 60. napadnutého rozsudku).

25.5. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd (rovnako ako súd prvej inštancie) pri stanovení zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia o 10 % zachoval zásadu primeranosti a svoje právne úvahy podložené výsledkami vykonaného dokazovania jasne, zrozumiteľne a racionálne odôvodnil. Dovolací súd preto konštatuje, že odklon napadnutého rozhodnutia od dovolateľkou označeného rozsudku najvyššieho súdu v konaní nebol zistený.

25.6. Dovolací súd záverom podotýka, že z hľadiska obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP), dovolateľka v skutočnosti vyčíta odvolaciemu súdu nesprávne zistenie skutkového stavu veci a nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov, vyjadruje nesúhlas so závermi odvolacieho súdu o primeranosti priznaného zvýšenia náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia a naznačuje svoje vlastné, podľa jej názoru adekvátne predstavy o výške priznanej náhrady. Dovolací súd v tomto smere považuje za potrebné zdôrazniť, že len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno odôvodniť spochybnením záverov súdov nižšej inštancie na základe tvrdeného nesprávneho vyhodnotenia dôkazov.

26. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd na uvedenom základe dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namieta nesprávny procesný postup súdov nižších inštancií, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jej procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. Ak dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolanie nie je prípustné z dôvodu, že odklon od dovolateľkou označených rozhodnutí v konaní nebol zistený. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie i v tejto časti odmietol (§ 447 písm. f) CSP).

27. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.